

Zinātnes Vēstnesis

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES UN LATVIJAS ZINĀTNIĒKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

№ 6 (49) 1993. gada aprīlis

Cena 4 rubļi

Cienījamie lasītāji!

Pievērsiet uzmanību mazai niansei — sākot ar šo numuru laikraksta «galviņā» lasāmi divi izdevēji — Latvijas Zinātnes padome un Latvijas Zinātnieku savienība. LRP ir pavadījusi savus pirmos trīs gadus, pirmo «sasaukumu». Somēnes tika ievēlēts jaunais sastāvs un vadība, formulēti galvenie uzdevumi. Šis laikraksta numurs galvenokārt vēlīts LRP jaunā sastāva izveidošanai, tas iepazīstinās ar nozaru ekspertu komisijām, kādas jūs paši esat ievēlējuši, ar LRP priekšsēdētāja akadēmika Tāla Millera domām, kā arī ar finansu sadalījumu 1993. gadam.

Intervija

MĒRĶIS — ZINĀTNES STRATĒGIJA

Ar Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdētāju TĀLI MILLERU sarunājas žurnāliste ZAIGA KIPERE

— Millera kungs! Kad jūs tikko bijāt ievēlēts un es «Zinātnes Vēstnesis» vārdā gribēju jūs apsveikt jaunajā amatā, jūs tūdaļ teicāt, cik naudas Zinātnes padome 1993. gadā atvēlējusi avizes izdošanai. Vai tiešām jūs katrā cilvēkā saskatāt tikai potenciālu naudas lūdzēju!

— Jūs jau dzirdāt tos telefona zvānus, kas nepātraukti skan mūsu sarunas laikā. LRP iepriekšējā sastāvā es biju valdes loceklis un vadīju centralizēto finansējumu sadales grupu, arī līdzekļu sadalījumu 1993. gadam, tādēļ cilvēki pie manis tiešām galvenokārt griežas naudas jautājumos. Zinātnes finansēšana ir būtiski mainījies, dominē līdzekļu piešķiršana atsevišķiem projektiem, kas praktiski kļūva par vienīgo finansēšanas avotu, jo padomju gadiem raksturīgie līgumi ar rūpnīcām un citiem uzņēmumiem ir krasi samazinājušies. Tāpat — zinātne līdzekļus saņem no valsts budžeta ar Zinātnes padomes un pašu zinātnieku vēlēto nozaru ekspertu komisiju starpniecību.

— Visa nauda simtprocentīgi tikai projektiem, grantiem. Latvieši ir bijuši ļoti radikāli. Ne Igaunijas, ne Lietuvas Zinātņu akadēmija to neatļāvēs, bet savu zinātnes budžetu sadalīja bāzes un grantu finansējumiem. Vai mēs, kā saka, neesam pāršāvuši pār strīpu!

— Tas tagad būtu viens no jaunās Zinātnes padomes uzdevumiem — novērtēt un tālāk pilnveidot šo sistēmu. Un ne tikai to. Būs jāanalizē, cik pareiza un cik nepareiza bijusi jaunā disertāciju aizstāvēšanas un zinātnisko grādu piešķiršanas kārtība. Taču par galveno trūkumu iepriekšējās Zinātnes padomes darbībā es uzskatu to, ka netika izstrādāta Latvijas zinātnes tālākās attīstības koncepcija un programma. Grupas strādāja, ir arī atsevišķi projekti, bet koncepcijas nav. Protams, varētu aizbildināties, ka tādas koncepcijas nav arī Latvijas ekonomikas attīstībai, bet tas mūs neatbrīvo no uzdevuma risināt savus, zinātnes jautājumus un iesniegt priekšlikumus valdībai.

— Tieši to jau Zinātnes padomei pārmet, ka tā šajos trīs gados nav atradusi dialogu ar valdību.

— Jā, dialoga vietā mums galvenokārt ir nācies uzklaut monologu. Nevar pajauties tikai uz to, ka mūsu intereses aizstāvēs zinātnieki, kas dažādu partiju un grupējumu sastāvā iekļūs Saeimā. Jau tagad Augstākajā Padomē, ja nemaldos, ir kādi 30 deputāti ar zinātniskiem grādiem, bet, kad vajadzēja aizstāvēt zinātņi 1993. gada budžeta apstiprināšanas laikā, tad to darīja galvenokārt citi deputāti, jo vairums no Augstākās Padomes deputātiem zinātniekiem tajā laikā nodarbojās ar kaut ko citu. Vēlreiz pasvītroju — pirmās LRP uzdevums ir izstrādāt zinātnes stratēģiju un arī faktisku tuvākajam laikam, kā arī pilnveidot zinātnes finansēšanas kārtību.

— Kur praksē izrādījās grantu finansēšanas visvājākā vieta?

— Piešķirot naudu projektiem, mēs balstījāmies uz to situāciju, kāda bija pirms trim gadiem. Latvijā tradicionāli bija izveidojušies spēcīgi fiziķu un ķīmiku kolektīvi. Tie varēja uzrādīt atbilstošu zinātnisko līmeni un naudu saviem projektiem saņēma. Šī struktūra redzama arī 1993. gada zinātnes budžeta sadalījumā — fiziķiem 11%, bet Latvijas vēsturei — 1,9%. Turpmāk pro-

Prognozes par Latvijas zinātnes nākotni šajā pārmaiņu laikā izsaka LRP sekretārs Juris Kalniņš. Ceru, ka tas pamudinās jūs aktīvi iesaistīties «Zinātnes Vēstnesis» autoru pulkā. Aicinu arī LZS ārzemju biedrus nebūt kūtriem!

«Zinātnes Vēstnesis» ir gatavs turpmāk ievietot reklāmu (bez maksas) par izstrādātajiem, preparātiem, līdzekļiem, publikācijām utt. — vārdu sakot, par to, kas tapis zinātnieku kolektīvos un par ko jūs gribētu pavēstīt citiem. Kaut arī laikraksts iznāk tikai 1200 eksemplāros, tas ir lasāms bibliotēkās un nonāk arī pie LZS biedriem ārzemēs. Izmantojiet šo iespēju!

Cerot uz sadarbību,
redaktore

Zinātnieks vakar, šodien, rīt

Zinātniekam jābūt, ka viņa darbs sabiedrībai ir vajadzīgs. Ja šīs izjūtas nav, mainās vērtību kritēriji un zinātnieki vai nu tiek izstumti no sabiedrības, vai aiziet strādāt citur, teiksim — biznesā un zinātnē vairs neatgriežas, vai arī brauc uz ārzemēm un nodarbojas ar zinātņi tur. Pašlaik mēs sastopamies ar visiem trim momentiem. Jaunākie dodas uz ārzemēm un uz biznesu, zinātnē paliek patiešām lieli zinātnieki, kuri ir entuziasti un gatavi strādāt pat par mazu atalgojumu, kā arī gados vecāki cilvēki, kuri necer atrast citu darbu.

Kādēļ tas ir tā? Padomju zinātnes sistēmā katrā laboratorijā bija stipri fiksēta vienība ar noteiktu darba vietu skaitu. Cilvēks auga vienas laboratorijas ietvaros — kandidāts, doktors, bez īpašām cerībām kļuva par laboratorijas vadītāju. Sākoties grantu sistēmai, laboratorijas kļuva it kā atvērtākas. Ekspertiem bija iespēja vērtēt to devumu un, ja tas nebija pietiekams, samazināt granta finansējumu un līdz ar to regulēt cilvēku skaitu. Teorētiski rodas iespēja zinātniekiem pāriet no vienas laboratorijas un institūta uz citu. Var sakopot spēkus un izveidot «trīciengrupas». Protams, ka tas notiks ar labākajiem zinātniekiem. Taču daudzi kļūs bezdarbnieki — gan tieši nozīmē, gan saņemot algu, kas īstenībā ir tikai bezdarbnieka pabalsts. Šo procesu paātrinās tas, ka arvien pieaugoša maksa par infrastruktūras uzturēšanu «noēd» lielu daļu no zinātnē paredzētajiem līdzekļiem, tāpat jāuzskata, ka zinātne īstenībā tiek finansēta arvien sliktāk.

Ko darīt? Skaidrs, ka atsevišķs cilvēks nespēs ietekmēt ne Zinātnes padomi, ne, jo vairāk, parlamentu. Zinātniekiem jāiet politikā un tiešā veidā jāiespaido sabiedriskās norises, lai pie viena labāk būtu arī zinātnē. Vēsture rāda — laikā, kad valsts modernizējas, vajag, lai augstākajos varas ešelonos būtu liels intelektuālais potenciāls. Intelektuāli ienes nemieru, jaunās idejas, viņi ir ideju cilvēki un viņiem ir cīņā mērķi nekā birokrātijai, arī tai birokrātijai, kas nepieciešama katras valsts pārvaldīšanai. Intelektuāli svarīgāks par atalgojumu ir sabiedrības vērtējums, atzinība. Birokrāts, zaudējot savu krēslu, praktiski zaudē visu. Zinātnieka, rakstnieka vai mākslinieka talantu no darba atlaist nevar. Taču šiem spēkiem ir jābūt līdzsvarā. Ja pārvaldes aparātā intelektuāli ir vairākums, tas var draudēt ar nestabilitāti un to, ka valsts kļūs grūti pārvaldāma. Intelektuālā darbība jau pēc sava rakstura slikti pakļaujas disciplīnai. Savukārt, ja intelektuālā potenciāla valsts pārvaldē ir par maz, tad nav iespējama valsts modernizācija, tā degradē un atgriežas uz zemāka līmeņa. Tas, piemēram, varētu būt ceļš uz banānu republiku, kur intelektus netiek cienīts. Šis iezīmes mēs jau varam vērot arī pie mums.

Es personīgi visskaudrāk izjūtu to, ka zinātnieka nākotne arvien vairāk būs atkarīga vienīgi no katra paša rīcības, nevis no kolektīva, kā tas bija līdz šim, kad kolektīvs, laboratorija garantēja mierīgu darbu un zināmu stabilitāti. Pārejot uz demokrātisku valsti ar augstu katrā indivīda atbildības pakāpi, zinātniekam visu laiku jābūt «formā». Ne visi tam ir gatavi. Daļa turas pie iepriekšējā darba ar mazu aldiņu, lai tikai saglabātu šo kolektīvās drošības ilūziju. Citi ir samierinājušies ar domu, ka viņi sabiedrībai nav vajadzīgi, un grimst arvien lielākā pesimismā. Bet tie taču ir gudri cilvēki, valsts intelektā! Vai drīkst mēģināt ar intelektu? Neviena saprātīga sabiedrība tā nerīkojas.

JURIS ROBERTS KALNIŅŠ,
professors

INTERESANTU IEVĒRĪBAI

LZS Informācijas un koordinācijas centrā iespējams iepazīties ar noteikumiem, pēc kādiem saņemamas UNESCO īstermiņa stipendijas biotehnoloģijā, kā arī ar starptautisko zinātnisko pētījumu stipendiju (atbalsta) programmu, kuru piedāvā Nacionālā Veselības institūta Fogartija Starptautiskais centrs (ASV).

INES

Tīkls INES (International Network of Engineers and Scientists for Global Responsibility) tika nodibināts 1991. gada decembrī, Berlīnes Tehniskajā Universitātē rīkotā kongresa «Challenges» laikā. Tas izveidojās kā multidisciplinārs starptautisks tīkls, lai veicinātu inženieru un zinātnieku starptautiskos kontaktus gan profesionālajā jomā, gan arī, lai veicinātu domu apmaiņu par pasaulē notikušajiem politiskajiem

un ekonomiskajiem procesiem. Pašlaik par nozīmīgākajiem INES projektiem ir jāuzskata:

- konversijas dažādie aspekti,
- zinātnieki, inženieri un ētiskā atbildība,
- migrācijas problēmas.

INES vispirms ir tīkls, tādēļ šīs organizācijas iespējas varētu ļoti izmantot, lai informētu pasaules zinātnieku sabiedrību par Latvijas vispārīgiem procesiem, lai iegūtu informāciju par zinātnieku aktivitātēm citur pasaulē. Par INES locekļiem var kļūt sabiedriskas organizācijas un individuāli ieinteresēti inženieri un zināt-

nieki, pašlaik šis tīkls apvieno 36 organizācijas no 18 valstīm.

Nesen Rīgā ieradās INES pārstāvji no Hamburgas. Žēl, bet uzaicinājums Latvijas Zinātnieku savienībai kļuva par INES locekli no LZS vadības puses tika uzņemts visai vēsi. Tādēļ, ja kāds LZS biedrs vēlētos INES iestāties individuāli, tuvāku informāciju var saņemt Baltijas Starptautiskajā Izglītības centrā, tālrunis 617787. Austrumeiropas zinātnieki no biedru maksas ir atbrīvoti.

IGORS TIPĀNS

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES SASTĀVS

Nozāres — Nozaru ekspertu komisiju priekšsēdētāji

1. Bārdziņš Jānis
2. Tamužs Vitauts
3. Jansons Māris
4. Līdaka Mārgēris
5. Kalniņš Mārtiņš
6. Cimdiņš Pēteris
7. Viesturs Uldis
8. Zilēvica Aija
9. Latvietis Jānis
10. Bērziņš Valdis
11. Bankavs Andrejs
12. Buceniece Ella
13. Sproģis Andris
14. Zālītis Pēteris

Nozāres — Latvijas Zinātnes padomes locekļi

1. Bārdziņš Jānis
2. Tamužs Vitauts
3. Siliņš Andrejs
4. Stradiņš Jānis
5. Kukurs Osvalds
6. Aivars Juris
7. Viesturs Uldis
8. Marga Oļģerts
9. Lāčgalvis Edgars
10. Graudonis Jānis
11. Vāvere Vera
12. Tabūns Aivars
13. Zvidriņš Pēteris, priekšsēdētāja vietnieks
14. Zālītis Pēteris

Pārstāvji no:

LZA Millers Tālis, priekšsēdētājs
LZS Grēns Elmārs
LLMZA Striķis Voldemārs
ARP Knēts Ivars
LR MP Ikaunieks Evalds
LR AP Pēteris Laķis

Latvijas Zinātnes padomes apsvērumi par padomes jaunā sastāva darbību

1. Mainīt padomes priekšsēdētāju katru gadu.
2. Valdi mainīt par 50% katru gadu.
3. Padomes priekšsēdētāja vietnieks kļūst par priekšsēdētāju nākamajā gadā.
4. Tiek veidots neliels rezerves fonds zinātniskajiem pētījumiem (1—2%).
5. Padome atturas no tādu pasākumu finansēšanas kā ceļa izdevumi, viesnīcas, dalības maksas starptautiskās konferencēs.
6. Veidojot komisijas, apstiprināt uzreiz komisijas vadītāju un termiņu, kad jāsniedz pirmā atskaite.
7. Informēt visus zinātnisko darbu vadītājus, kuri saņem grantus (kopija organizāciju vadītājiem), ka finansējums tiek iedalīts līdz 31.12. Līdz ar to izpildītāji šiem darbiem jāpieņem uz līguma pamata ar termiņu līdz 31.12.
8. Padomes sēdēs tiek izskatītas atsevišķu zinātnu nozaru ekspertu komisiju priekšsēdētāju atskaites par nozāres būtiskākajiem iegūtajiem rezultātiem pēdējos 2—3 gados.
9. Padome savās sēdēs izskata:
 - zinātnes attīstības stratēģiskos virzienus;
 - zinātniskā potenciāla saglabāšanas nodrošināšanu Latvijā;
 - no budžeta finansētās zinātnes ieaugšanu augstskolas mācību procesā;
 - zinātnisko pētījumu finansēšanas pilnveidošanu.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOME

Nozaru ekspertu komisijas, ievēlētas 1993. gada 8. – 12. martā

Uzvārds, vārds — dzim. gads, zinātn. grāds, specialitāte, darba vieta, amats, izvirzītājs (atbalsta).

1. INFORMĀTIKA

- Bārdziņš Jānis, priekšsēdētājs — 1937, Dr. h. dat., Daf. mat. pam., LU, nod. vad., LZA EDI, LZA, LZP, LU MII
Baums Aldis — 1932, Dr. dat., Datu a. un p. sist., EDI, vad. pētn., LZA EDI, LZP, (LZS)
Miķelsons Arnolds — 1941, Dr. h. dat., Datu a. un p. sist., EDI, prof., LZA EDI, (LZS)
Osīs Jānis — 1929, Dr. h. inž., Inform. un inf. sist., RTU, prof., LZP, RTU
Beķeris Elmārs — 1940, Dr. inž., Radiof. un sakari, RTU, dek., LZP, RTU
Krūmiņš Kārlis — 1940, Dr. dat., Datu a. un p. sist., EDI, vad. pētn., LZP
Ikaunieks Evalds — 1938, Dr. dat., Daf. mat. pam., MP, LU, pad., doc., LZP
Strautmanis Gundars — 1941, Dr. h. inž., Signālu apstrāde, ALFA, dir. vietn., LZA EDI, LZP
Gobzemis Andrejs — 1936, Dr. dat., Datu a. un p. sist., RAU, doc., RAU, (LZS)
Vulfs Ģirts — 1943, Dr. inž., Inform. un inf. sist. RTU, dek., LZP, RTU

2. MEHĀNIKA, MAŠINBŪVE, ENERĢĒTIKA

MEHĀNIKA

- Skudra Alberts — 1925, Dr. h. inž., Cietv. meh., RTU, kaf. vad., LZP, (LNMK, LZS), LZA, RTU
Tamužs Vitauts, priekšsēdētājs — 1935, Dr. h. inž., Cietv. meh., PMI, lab. vad., LZP, (LNMK, LZS), LZA, LU, (LZAPMI)
Krēgers Andris — 1938, Dr. h. inž., Cietv. meh., RTU, prof., LZP, (LNMK), RTU, (LZAPMI)
Teters Gundaris — 1928, Dr. h. inž., Cietv. meh., PMI, lab. vad., LZP, (LNMK, LZS), LZA, (LZAPMI)
Viība Jānis — 1937, Dr. h. inž., Mašīnbūve, RTU, kaf. vad., LZP, (LNMK), LZA, RTU

MAŠINBŪVE

- Salienieks Narimants — 1938, Dr. h. inž., Mašīnbūve, RTU, kaf. vad., LZP, (LNMK, LZS), RTU
Tarnopolskis Jurijs — 1929, Dr. h. inž., Cietv. meh., PMI, lab. vad., LZP, (LNMK, LZS), LZA, (LZAPMI)
Zars Varaidots — 1929, Dr. h. inž., Mašīnbūve, RTU, prof., LZP, (LNMK), RTU
Rudzītis Jānis — 1938, Dr. h. inž., Cietv. meh., RTU, kaf. vad., LZP, (LNMK), RTU
Vinogradovs Rostislavs — 1928, Dr. h. inž., Transports, RAU, prof., LZP, (LNMK), RAU

ENERĢĒTIKA

- Barkāns Jēkabs — 1929, Dr. h. inž., Enerģētika, RTU, prof., RTU, LZP
Krēslis Andris — 1938, Dr. h. inž., Enerģētika, RTU, kaf. vad., LZP, LZA, RTU, (LZS)
Zēbergs Viktors — 1926, Dr. h. inž., Enerģētika, FEI, lab. vad., LZP, LZA FEI
Krišāns Zigurds — 1930, Dr. h. inž., Elektrotehnika, FEI, lab. vad., LZA FEI
Raņķis Ivars — 1937, Dr. h. inž., Elektrotehnika, RTU, doc., RTU

3. FIZIKA, MATEMĀTIKA UN ASTRONOMIJA

FIZIKA

- Siliņš Andrejs — 1940, Dr. h. fiz., Cietvielu fizika, LZA, akad. sekr., LU CFI, LZA, LZP, (LZS)
Jansons Māris, priekšsēdētājs — 1936, Dr. h. fiz., Opf. un spektroskop., LU, prof., LZA, LZP, LU, (LZS)
Siliņš Edgars — 1927, Dr. h. fiz., Cietvielu fizika, FEI, lab. vad., LZA FEI, LZA, LZP, (LZS)
Lielausis Oļģerts — 1930, Dr. h. fiz., Šķidr. un gāzu din., FI, lab. vad., LZA FI, LZA, LZP, (LZS)
Cēbers Andrejs — 1947, Dr. h. fiz., Siltumfizika, FI, vad. z. l., LZA FI, LNMK, LZA, (LZS)
Kalniņš Juris-Roberts — 1942, Dr. h. fiz., Teorētiskā fizika, FI, vad. z. l., LZA FI, (LZS)
Tāle Ivars — 1936, Dr. h. fiz., Cietvielu fizika, LU, lab. vad., LU CFI, LZP, (LZS)
Joļins Jevgeņijs — 1937, Dr. h. fiz., Cietvielu fizika, FI, lab. vad., LZA FI, LZP, (LZS)

MATEMĀTIKA

- Freivalds Rūsiņš-Mārtiņš — 1942, Dr. h. mat., Mat. kibernetika, LU, vec. z. l., LU Fiz. f., MI, LZA, LU MII, LZP, (LZS)
Raitums Uldis — 1940, Dr. h. mat., Mat. fiz. v. un mef., LU, lab. vad., LNMK, MI, LU MII, LZP, (LZS)
Cīrulis Teodors — 1934, Dr. h. mat., Mat. fiz. v. un mef., LU, doc., MI, LZP, LU Fiz. f., LU, (LZS)
Reinfelds Andrejs — 1942, Dr. mat., Mat. anal. un dif. v., MI, lab. vad., MI, LZP, (LZS)
Strazdiņš Indulis — 1934, Dr. h. mat., Diskr. matem., RTU, prof., LZP

ASTRONOMIJA

- Žagars Juris — 1949, Dr. fiz., Astronomija, LU, vec. z. l., LZP, LU, (LZS)
Balodis Jānis — 1938, Dr. fiz., Astronomija, LU, vad. z. l., LZP, LU

4. ĶĪMIJA

ORGANISKĀ UN DABAS VIELU ĶĪMIJA

- Līdaka Mārgēris, priekšsēdētājs — 1928, Dr. h. ķīm., Bioorg. ķīmija, LOSI, lab. vad., LZA, LOSI, (LZS)
Zelčāns Gunārs — 1931, Dr. ķīm., Organiskā ķīmija, LOSI, lab. vad., LOSI
Freimanis Jānis — 1935, Dr. h. ķīm., Organiskā ķīmija, LOSI, lab. vad., LZA, LZP, LOSI, (LZS)
Neilands Ojārs — 1932, Dr. h. ķīm., Organiskā ķīmija, RTU, kaf. vad., LZA, RTU, LZP, (LZS)
Muceniece Dzintra — 1941, Dr. ķīm., Organiskā ķīmija, LOSI, vec. z. l., LOSI
Veinbergs Grigorijs — 1941, Dr. h. ķīm., Bioorg. ķīmija, LOSI, vad. z. l., LZP, LOSI
Vēgners Rolands — 1938, Dr. ķīm., Bioorg. ķīmija, LOSI, nod. vad., LZP, LOSI, (LZS)

NEORGANISKĀ, FIZIKĀLĀ UN ANALĪTISKĀ ĶĪMIJA

- Stradiņš Jānis — 1933, Dr. h. ķīm., Dr. h. c. hist., Fizikālā ķīmija, LOSI, LVI, lab. vad., LZA, LOSI, (LZS)
Šimanska Marija — 1922, Dr. h. ķīm., Fizikālā ķīmija, LOSI, vad. z. l., LZA, LOSI, (LZS)
Mažeika Ilona — 1935, Dr. ķīm., Fizikālā ķīmija, LOSI, vec. z. l., LOSI
Viņiņa Ingrīda — 1934, Dr. ķīm., Fizikālā ķīmija, NĶI, lab. vad., LZA NĶI, LZP, (LZS)
Balodis Juris — 1952, Dr. biol., Fizikālā ķīmija, IMZd, g. spec., LOSI

POLIMĒRU, KOKSNES ĶĪMIJA

- Zaķis Ģirts — 1935, Dr. ķīm., Koksnes ķīmija, KĶI, vad. z. l., LZA KĶI, LZP, (LZS)
Eriņš Pēteris — 1929, Dr. h. inž., Koksnes ķīmija, KĶI, lab. vad., LZA KĶI, LZP, (LZS)
Treimanis Arnis — 1940, Dr. ķīm., Koksnes ķīmija, KĶI, direkt. v., LZA KĶI

5. TEHNOLOĢIJAS ZINĀTNISKIE PAMATI: MATERIĀLU, ĶĪMIJAS, FARMĀCIJAS

ĶĪMIJAS

- Avotiņš Fricis — 1927, Dr. h. ķīm., Org. ķīmija, RTU, prof., LZP, RTU
Kukurs Osvalds — 1927, Dr. h. inž., Ķīm. tehnol., NĶI, lab. vad., LZA, LZA NĶI
Kārklis Romāns — 1928, Dr. h. biol., Bioorg. ķīmija, MBI ER, dir., LZA
Puriņš Bruno — 1928, Dr. h. ķīm., Fizikālā ķīmija, NĶI, lab. vad., LZA, LZA NĶI, (LZS)
Dreijers Iljo — 1939, Dr. inž., Ķīm. tehnol., RTU, doc., LZP, RTU

MATERIĀLU

- Kalniņš Mārtiņš, priekšsēdētājs — 1939, Dr. h. inž., Polimēru tehnol., RTU, kaf. vad., LZA, LZP, RTU, (LZS)
Sedmalis Uldis — 1933, Dr. h. ķīm., Silik. tehnol., RTU, kaf. vad., LZA, LZP, RTU, (LZS)
Grabis Jānis — 1943, Dr. inž., Ķīm. tehnol., NĶI, lab. vad., LZA, LZA NĶI, (LZS)
Alksnis Arnolds — 1932, Dr. h. inž., Ķīm. tehnol., KĶI, vec. z. l., LZA KĶI, LZA, LZP
Palčevskis Ēriks — 1951, Dr. inž., Ķīm. tehnol., NĶI, vec. z. l., LZA NĶI
Kunnoss Georgijs — 1922, Dr. h. inž., Būvmaf. tehnol., RTU, lab. vad., LZP, RTU, (LZS)

FARMĀCIJAS

- Leitis Ludmila — 1934, Dr. h. ķīm., Org. ķīmija, LOSI, vec. z. l., LOSI, (LZS)

6. BILOĢIJA, EKOLOĢIJA, ĢEOGRĀFIJA, ĢEOLOĢIJA

BILOĢIJA

- Vīksne Jānis — 1936, Dr. biol., Zooloģija, BI, vec. z. l., LZA BI, LZP, (LZS)
Aivars Juris — 1941, Dr. h. biol., Cilv. un dz. bioķ., LU, kaf. vad., LZP, LU
Langenfelds Voldemārs — 1923, Dr. h. biol., Botānika, LU, prof., LZP, LU
Melecis Viesturs — 1950, Dr. biol., Ekoloģija, BI, lab. vad., LZA BI, (LZS)
Cinovskis Raimonds — 1930, Dr. biol., Botānika, BI, vec. z. l., LZP, LZA BD, «Silava», (LZS)
Ozols Antons — 1927, Dr. h. biol., Cilv. un dz. bioķ., BI, lab. vad., LZP, LZA BI, (LZS)
Rašals Izaks — 1947, Dr. biol., Ģenētika, BI, lab. vad., LZP, LZA BI, (LZS)
Šulcs Viesturs — 1952, Dr. biol., Botānika, BI, vec. z. l., LZA BI, (LZS)
Gertnere Dace — 1946, Dr. biol., Botānika, LU, lab. vad., LZP, LU, (LZS)

EKOLOĢIJA

- Cimdiņš Pēteris, priekšsēdētājs — 1944, Dr. h. biol., Ekoloģija, BI, lab. vad., LZA BI, LZA, LZP, (LZS)
Balodis Valdis — 1940, Dr. biol., Botānika, LU, kaf. vad., LZP, LU, (LZS)

GEOGRĀFIJA

Eberhards Guntis — 1936, Dr. h. geogr., Ģeogrāfija, LU, prof., LZA, LZA, LU, (LZS)

ĢEOLOĢIJA

Daniļāns Igors — 1928, Dr. h. ģeol., Ģeoloģija, LU, nod. vad., LZA, LU

7. MOLEKULĀRĀ BIOLOĢIJA, MIKROBIOLOĢIJA, BIOTEHNOLOĢIJA

Viesturs Uldis, priekšsēdētājs — 1936, Dr. h. inž., Biotehn., KĶI, ZP pr., LZA KĶI, LZA, (LZP), (LZS)

Kalnenieks Uldis — 1957, Dr. biol., Biotehn., MBI, vec. z. l., LZA, MBI

Rapoports Aleksandrs — 1946, Dr. h. biol., Mikrobiol., MBI, vad. z. l., LZA MBI, (LZA), (LZP), (LZS)

Rukliša Maija — 1943, Dr. h. biol., Mikrobiol., MBI, vec. z. l., LZA MBI, (LZA), (LZP), (LZS)

Beķers Mārtiņš — 1928, Dr. h. biol., Biotehn., MBI, g. z. l., LZA KĶI, LZA, (LZP), (LZS)

Rikmanis Māris — 1940, Dr. biol., Biotehn., MBI, sekt. vad., LZA MBI

Ozoliņa Rutā — 1930, Dr. biol., Mikrobiol., MBI, vad. z. l., LZA MBI

Murovska Modra — 1949, Dr. med., Virusol., MBI, lab. vad., LZA MBI, (LZA), (LZP), (LZS)

Pumpēns Pauls — 1947, Dr. h. biol., Mol. biol., MolBI, lab. vad., LZA, LZA MolBI, (LZP), (LZS)

Muižnieks Indriķis — 1953, Dr. biol., Mikrobiol., LU, kaf. vad., LU

Loža Valts — 1926, Dr. biol., Mikrobiol., MBI, vad. z. l., LZA MBI, LZA MolBI, (LZP), (LZS)

Kukaine Rīta — 1922, Dr. h. biol., Virusol., MBI, konsult., LZA, (LZP), (LZS)

8. MEDICĪNAS ZINĀTNES

MEDICĪNISKI-BIOLOĢISKĀS DISCIPLĪNAS

Zilēvica Aija, priekšsēdētāja — 1940, Dr. h. med., Mikrobioloģija, LMA, kaf. vad., LMA, (LZS)

Melzobs Modris — 1927, Dr. h. med., Farmakoloģija, LMA, kaf. vad., LKI

Ferdats Andris — 1941, Dr. h. med., Imunoloģija, MBI, lab. vad., LZA, LZA MBI

Leja Juris — 1938, Dr. h. med., Patoloģiskā fizioloģija, LMA, kaf. vad., LKI, LMA

Vītols Andris — 1938, Dr. med., Patoloģiskā fizioloģija, LKI, lab. vad., LKI, (LZS)

Bārene Ilze — 1941, Dr. farm., Farmācija, LMA, kaf. vad., LMA

Purviņš Indulis — 1947, Dr. med., Farmakoloģija, LMA, doc. LMA

Dālmāne Aina — 1926, Dr. h. med., Histoloģija un morfol., LMA, kaf. vad., LKI, LMA

Krūmiņa Astrīda — 1940, Dr. h. biol., Medic. ģenētika, LMA, kaf. vad., LZA, LMA, (LZS)

KLINISKI-TEORĒTISKĀS DISCIPLĪNAS

Marga Oļģerts — 1929, Dr. h. med., Plaušu slim., ģiatrija, LMA, kaf. vad., LMA

Anšeļevičs Jūlijs — 1931, Dr. h. med., Iekš. slimības, LMA, kaf. vad., LKI, LMA

Pavārs Andrejs — 1943, Dr. med., Ķirurģija, LMA, doc., LMA

Rastiņa Rūta — 1947, Dr. med., Stomatoloģija, LMA, doc., LMA

Daniļāns Anatolijs — 1943, Dr. h. med., Iekš. slim., gastroent., LMA, prof., LMA

Lācis Romāns — 1946, Dr. h. med., Kardioķirurģija, LMA, prof., LZA, (LZS)

Siliņš Ivars — 1931, Dr. h. med., Iekš. slimības, LMA, kaf. vad., LZA, LKI

Baltiņa Dace — 1959, Dr. med., Audzēju med. ter., LEKMI, z. l., LMA

9. LAUKSAIMNIECĪBAS ZINĀTNES

Latvietis Jānis, priekšsēdētājs — 1928, Dr. h. lauks., Lopkopība, LLU, prof., LZA, LLMZA, LZA, LLU

Jurševskis Laimonis — 1925, Dr. lauks., Agronomija, LLU, prof., LZA, LLMZA, LLU

Jurevics Ernests — 1932, Dr. inž., Pārīkšanas tehn., LLU, kaf. vad., LZA, LLU, LLMZA

Birģele Edīte — 1937, Dr. h. biol., Veterinārmed., LLU, prof., LZA, LLMZA, LLU

Tupiņš Jānis — 1932, Dr. inž., Lauks. tehnika, LLU, doc., LZA, LLMZA, LLU

Lāčgalvis Edgars — 1930, Dr. inž., Lauks. tehnika, AGME, nod. vad., LZA, LLMZA, LLME ZPI, LLU

Runce Astrīda — 1935, Dr. h. lauks., Agronomija, LZ ZPI, nod. vad., LZA, LLMZA, LLU

Kārklīns Aldis — 1951, Dr. lauks., Agronomija, LLU, doc., LZA, LLMZA, LLU

Boruks Arturs — 1918, Dr. h. ekon., Tauts. ekon., LZ ZPI, g. z. l., LZA, LLMZA, LLU

Sprūžs Jāzeps — 1937, Dr. h. lauks., Lopkopība, LLU, prof., LLU

Gronskis Imants — 1932, Dr. lauks., Dārkopība, LLU, prof., VAIS «Dobeļe»

Skrīvele Māra — 1935, Dr. lauks., Agronomija, VAIS «Dobeļe», lab. vad., VAIS «Dobeļe»

10. VĒSTURE [tai skaitā kultūras vēsture]

VĒSTURE

Bērziņš Valdis, priekšsēdētājs — 1935, Dr. h. hist., Latv. vēst., LVI, vad. z. l., LZA, (LVI), (LZS)

Caune Andris — 1937, Dr. vēst., Arheoloģija, LVI, vad. z. l., LZA, (LVI), (LZS)

Cimermanis Saulvedis — 1929, Dr. h. vēst., Etnogrāfija, LVI, nod. vad., LZA, (LVI), (LZS)

Ducmane Kristīne — 1946, Dr. vēst., Numismātika, LVM, g. spec., LZA, (LVI)

Dumpe Linda — 1930, Dr. h. vēst., Etnogrāfija, LVI, vad. z. l., LZA, (LVI)

Graudonis Jānis — 1913, Dr. h. vēst., Arheoloģija, LVI, galv. z. l., LZA, (LVI), (LZS)

Mugurēvičs Evalds — 1931, Dr. h. vēst., Arheoloģija, LVI, nod. vad., LZA

Pāvilāns Vilnis — 1938, Dr. vēst., Latvijas vēsture, LU, kaf. vad., LZA, LU, (LVI), (LZS)

Varšlavāns Alberts — 1929, Dr. h. vēst., Vispārējā vēsture, LU, kaf. vad., LZA, LU (LVI), (LZS)

KULTŪRAS VĒSTURE

Stradiņš Jānis — 1933, Dr. h. ģim., Dr. h. c. hist., Fizikālā ģim., Kultūras vēst., LOSI, LVI, lab. vad., LZA, (LVI), (LZS)

Vikna Arnis — 1942, Dr. med., Medic. vēsture, MVM, nod. vad., LZA, (LVI), (LZS)

11. VALODNIECĪBA, LITERĀTURZINĀTNE, FOLKLORISTIKA, MĀKSLAS ZINĀTNE, VALODNIECĪBA

Bankavs Andrejs, priekšsēdētājs — 1945, Dr. filol., Valodniecība, LU, doc., LZA LVall, LU Pr. l. v. k., (LZS)

Blinkena Aina — 1929, Dr. h. filol., Valodniecība, LVall, vad. z. l., LZA LVall, LU Pr. l. v. k., LZA, (LZS)

Rozenbergs Jānis — 1927, Dr. h. filol., Valodniecība, LU, doc., LZA LVall, LPI, LU Fil. f., LZA, LU, (LZS)

Balode Laimute — 1954, Dr. filol., Valodniecība, LVall, vec. z. l., LZA LVall, LU Pr. l. v. k., LZA, LU Pr. l. v. k., (LZS)

Druviete Ina — 1958, Dr. filol., Valodniecība, LVall, vad. z. l., LZA LVall, LU Pr. l. v. k., LZA, LU Pr. l. v. k.

LITERĀTURZINĀTNE

Vāvere Vera — 1929, Dr. h. filol., Literatūrzinātne, LFMI, daļas vad., LZA, LZA LFMI, LZA

Kursīte-Pakule Janīna — 1952, Dr. filol., Literatūrzinātne, LFMI, vec. z. l., LZA LFMI, LZA, (LZS)

Hiršs Harijs — 1937, Dr. filol., Literatūrzinātne, LFMI, vec. z. l., LZA LFMI

Sidjakovs Ļevs — 1932, Dr. h. filol., Ārņemju lit., LU, prof., LU

FOLKLORISTIKA

Arājs Kārlis — 1929, Dr. filol., Folkloristika, LFMI, vec. z. l., LZA, LZA, (LZS)

MĀKSLAS ZINĀTNES

Grosmane Elita — 1949, Dr. māksl., Tēlofājmāksla, LFMI, vad. z. l., LZA LFMI, LZA

Zeltiņa Guna — 1950, Dr. māksl., Teātris un kino, LFMI, daļas vad., LZA LFMI, (LZS)

Krastiņš Jānis — 1943, Dr. h. inž., Celtniecība, RTU, kaf. vad., LZA

12. FILOZOFIJA, SOCIOLOĢIJA, PSIHOLĢIJA, PEDAGOĢIJA

FILOZOFIJA

Laizāns Pēteris — 1930, Dr. filoz., Filozofijas vēst., LU, prof., LZA, LU, (LZS)

Buceniece Ella, priekšsēdētāja — 1949, Dr. filoz., Filozofijas vēst., FSI, vec. z. l., LZA FSI, (LZS)

Rubene Māra — 1950, Dr. filoz., Filozofijas vēst., FSI, proj. vad., LZA FSI, LU

Vilnīte Oksana — 1928, Dr. filoz., Filozofijas vēst., LU, doc., LU

SOCIOLOĢIJA

Tisenkopfs Tālis — 1957, Dr. soc., Pieliefoj. sociol., FSI, vec. z. l., LZA FSI, (LZS)

Tabūns Aivars — 1953, Dr. soc., Pieliefoj. sociol., FSI, vec. z. l., LZA FSI, (LZS)

Vilciņš Tālvāldis — 1922, Dr. vēst., Latvijas vēsture, LVI, vec. z. l., LZA, (LZS)

PSIHOLĢIJA

Plotnieks Imants — 1929, Dr. psihol., Visp. psiholoģija, LU, prof., LZA, LU Ped. un ps. k., LU, (LZS)

Karpova Ārija — 1941, Dr. psihol., Visp. psiholoģija, LU, doc., LZA, LU Ped. un ps. k., LU, (LZS)

FEDAGOĢIJA

Meikšāne Dzidra — 1928, Dr. ped., Pedagoģija, teor. un vēst., LU, prof., LU Ped. un ps. k., LU

Garleja Rasma — 1936, Dr. h. ped., Pedagoģija, LU, prof., LU

Anspaks Jānis — 1929, Dr. h. ped., Pedagoģija, teor. un vēst., LU, prof., LU Ped. un ps. k., LU

13. EKONOMIKAS ZINĀTNES, JURIDISKĀS ZINĀTNES

EKONOMISKĀS ZINĀTNES

Zvidriņš Pēteris — 1943, Dr. h. ekon., Staf., inform., dem., LU, prof., LU Ek. f., LU, LZA, (LZS)

Sproģis Andris, priekšsēdētājs — 1934, Dr. h. ekon., Lauks. ekon., El, v. z. l., LZA El, LZA, (LZS)

Krastiņš Oļģerts — 1931, Dr. h. ekon., Staf. un ekon. inf., STI, grup. v., LSI, LZA, LZA, (LZS)

Kalniņš Arnis — 1935, Dr. h. ekon., Tauts. ekon., VHZB, prezid., LZA, (LZS)

Porietis Jānis — 1926, Dr. h. ekon., Tauts. ekon., LU, prof., LU

Zeile Valentīna — 1937, Dr. ekon., Tauts. ekon., AP, deput., LZA, (LZS)

Treijis Benjamins — 1914, Dr. h. ekon., Tauts. ekon., LLU, prof., LZA

JURIDISKĀS ZINĀTNES

Apsītis Romāns — 1939, Dr. jur., Valsts ties. zin., AP, deput., LU, (LZS)

Torgāns Kalvis — 1939, Dr. h. jur., Civilties. zin., LU, prof., LZA, LU, (LZS)

Bojārs Juris — 1938, Dr. h. jur., Starpt. ties. zin., LU, prof., LU, (LZS)

14. MEŽA ZINĀTNES

Zālītis Pēteris, priekšsēdētājs — 1937, Dr. h. mežz., Meža ekol., hidr., SILAVA, lab. vad., LLU, «Silava»

Daugavietis Māris — 1939, Dr. inž., Meža izejv. pārstr., SILAVA, lab. vad., «Silava»

Mangalīns Imants — 1927, Dr. h. mežz., Mežkopība, LLU, prof., LLU, «Silava»

Tuherms Henns — 1939, Dr. inž., Kokapstr. tehnol., LLU, doc., LLU, «Silava»

Baumanis Imants — 1934, Dr. mežz., Meža selekcija, SILAVA, vec. z. l., LLU, «Silava»

INFORMĀCIJA
PĀRDOMĀM

● LZA nozaru ekspertu komisiju vēlēšanās no 4059 vēlētajiem piedalījās vairāk nekā 60 procentu.

● 4. nozarē no 12 ekspertiem 10 pārstāv Organiskās sintēzes institūtu, 1 — Rīgas Tehnisko universitāti, 1 — Neorganiskās ķīmijas institūtu; nav neviena no Latvijas Universitātes.

● 7. nozarē no 12 ekspertiem 9 strādā Mikrobioloģijas institūtā, pa vienam — Molekulārās bioloģijas, Koksnes ķīmijas institūtā un Latvijas Universitātē.

● 8. nozarē 14 no 17 pārstāv Latvijas Medicīnas akadēmiju.

● 9. nozarē no 12 locekļiem 8 ir no Latvijas Lauksaimniecības universitātes, bet nav neviena meliorācijas nozares pārstāvja.

EKSPERTU
KVALIFIKĀCIJA
8. NOZARĒ
[MEDICĪNA]

Iepriekšējā komisijā bija 13 locekļi, no tiem 12 habilitētie doktori, 1 doktors, 10 granta tēmu vadītāji.

Jaunajā komisijā ir 17 locekļi, no tiem 11 habilitētie doktori, 6 doktori, 8 granta tēmu vadītāji.

No LZS rekomendētajiem 16 kandidātiem ievēlēti 4.

Dāņu ekspertīzes vērtējums [ballēs] granta tēmu vadītājiem [kandidēja/ievēlēja]:

4—5 balles — 2/0 [0%]

3—4 balles — 8/2 [25%]

2—3 balles — 8/3 [38%]

1—2 balles — 3/3 [100%]

No vecās ekspertu komisijas 10 granta tēmu vadītājiem jaunajā ievēlēti 2 ar vērtējumu 2 un 1—2.

● Rodas iespāids, ka starptautiskās ekspertīzes vērtējumu mēs daudzus gadījumos kā «neērtu» centīsimies aizmirst pēc iespējas ātrāk un «grāmatu strēķis pie Vaivara paliks muzejam» [E. Grēns].

Kā LZSP sēdē teica akademiķis E. Grēns, dāņi joprojām domā, ko vēl varētu darīt, kā labāk izmantot paveikto ekspertīzi. Viņiem tas rūp vairāk nekā mums. Savstarpējās ekspertīzes iespējas piedāvā arī kaimiņu valstu — Igaunijas un Lietuvas — zinātnieki.

● Pašreizējā ekspertu komisiju struktūra un sadalījums pa nozarēm tika izveidots pirms trim gadiem, kad Latvijas zinātne atradās pavisam citā situācijā nekā tagad. Visus trīs gadus nemainīgs turpinājās arī finansu sadalījums pa 14. nozarēm. Vai arī turpmāk jāsiglabā iepriekšējais modelis? Vairbūt pietiek ar mazāku komisiju skaitu un tām jābūt aptverošākām?

● Runājot par to, cik kompetentas ir ievēlētās ekspertu komisijas un vai nav iespējams viena institūta vai zinātniskās iestādes diktāts, LZA priekšsēdētājs akademiķis T. Millers teica: visā pasaulē pieņemta prakse, ka ekspertu komisijas ORGANIZE ekspertīzi, nevis visos gadījumos veic to pašas.

* Vēlētāju skaits sarakstā LZA nozaru ekspertu komisiju vēlēšanās 1993. gada martā:

1. — 284, 2. — 469, 3. — 431, 4. — 372, 5. — 217, 6. — 208, 7. — 156, 8. — 613, 9. — 292, 10. — 103, 11. — 267, 12. — 243, 13. — 320, 14. — 84.

Latvijas Zinātņu akadēmijā

1993. gada novembrī saskaņā ar LZA Statūtiem notiks jaunu akadēmijas īsteno, goda un ārzemju locekļu un korespondētājocekļu vēlēšanas.

Zinātņu akadēmija ir pieņēmusi lēmumu, ka š. g. vēlēšanās būs 4 īsteno locekļu, 5 goda locekļu, 8 ārzemju locekļu un 12 korespondētājocekļu vakances. Saskaņā ar LZA Statūtiem, vēlot jaunus īsteno, goda un ārzemju locekļus, notiek kopīgs kandidātu konkurss bez priekšrocībām kādai specialitātei. Vēlot jaunus korespondētājocekļus, notiek konkurss izsludināto specialitāšu ietvaros.

Izskatījuši saņemtos priekšlikumus, akadēmija izsludina KORESpondētājocekļu vakances šādās specialitātēs:

- fizikas un tehniskās zinātnēs**
fizika — 2
astronomija — 1
informātika — 1
- ķīmijas un bioloģijas zinātnēs**
medicīna — 2
mikrobioloģija — 1
mežzinātnēs — 1
ģeogrāfija — 1
- humanitārās un sociālās zinātnēs**
ekonomika — 1
vēsture — 1
teoloģija — 1

Tiesības izvirzīt Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļu kandidātus ir Latvijas zinātniskajām iestādēm, augstskolām, zinātnieku organizācijām un LZA locekļiem (t. sk. LZA loceklis var izvirzīt arī pats sevi). Iestādes vai organizācijas izvirza kandidātus zinātnisko padomju sēdēs, aizklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu.

LZA locekļu kandidātu vārdi rakstveidā, līdz ar atfiecīgu motivējumu, paziņojami Latvijas Zinātņu akadēmijai līdz š. g. 20. maijam, pievienojot šādus dokumentus:

— padomes pieteikums (lēmums) ar aizklātās balsošanas rezultātiem vai arī Latvijas ZA locekļa parakstīta ieteikuma vēstule;

— pieteicēja apstiprināta kandidāta zinātniskā biogrāfija (curriculum vitae), kuras apjoms nepārsniedz 1 lpp.;

— kandidāta zinātnisko darbu saraksts.
Dokumenti sūtāmi Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidijam, Turgeņeva ielā 19, Rīgā, LV-1524.
Izziņām: LZA sekretariāts, Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. st. 230., 231. ist.
Tālr. 223931 vai 223567.

KONKURSS

LZA Literatūras, folkloras un mākslas institūts izsludina konkursu uz šādiem akadēmiskajiem amatiem:

Literatūras vēstures nodaļā:

- profesors — 2 vietas
vadošais pētnieks — 2 vietas
pētnieks — 2 vietas
asistents — 6 vietas

Literatūras teorijas nodaļā:

- profesors — 1 vieta
vadošais pētnieks — 4 vietas
pētnieks — 3 vietas
asistents — 3 vietas

Folkloras nodaļā:

- vadošais pētnieks — 5 vietas
pētnieks — 1 vieta
asistents — 13 vietas

Teātra, mūzikas un kino nodaļā:

- vadošais pētnieks — 5 vietas
asistents — 3 vietas

Tēlotājas mākslas nodaļā:

- vadošais pētnieks — 3 vietas
pētnieks — 2 vietas
asistents — 5 vietas

Vēsturiskās leksikogrāfijas nodaļā:

- vadošais pētnieks — 3 vietas
asistents — 1 vieta

Dokumenti iesniedzami Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 1306. istabā viena mēneša laikā kopš konkursa izsludināšanas dienas.

Tuvākas ziņas pa tālr. 229017; 227849.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES 1993. gada finansu sadalījums

Tiešajai zinātniskajai darbībai 87% no 432,3 milj. rbļ.;
376,101 milj. rbļ.
Centralizētiem izdevumiem 13% no 432,3 milj. rbļ.;
56,199 milj. rbļ.
tai skaitā rezerve 2% no 432,3 milj. rbļ.;
zinātniskiem pētījumiem 8,646 milj. rbļ.
Finansējuma sadalījums tiešajai zinātniskajai darbībai pa zinātņu nozarēm (procentos un tūkst. rbļ.):

1. Informātika	6,9	25 951
2. Mehānika, mašīnbūve, enerģētika	8,5	31 969
3. Fizika, matemātika, astronomija	11,7	44 004
4. Ķīmija	10,3	38 738
5. Tehnoloģijas zinātnes	7,2	27 079
6. Bioloģija, ekoloģija, ģeogrāfija, ģeoloģija	8,2	30 840
7. Molekulārā bioloģija, mikrobioloģija, biotehnoloģija	7,7	28 960
8. Medicīnas zinātnes	11,2	42 123
9. Lauksaimniecības zinātnes	11,7	44 004
10. Vēsture	2,4	9027
11. Valodniecība, literatūrzinātne, mākslas zinātnes	3,4	12 787
	3,3*	12 411*
12. Filozofija, socioloģija, psiholoģija, pedagoģija	3,8	14 292
13. Ekonomika, tiesību zinātnes	5,4	20 309
	5,5*	20 685*
14. Scientoloģija**	0,1	376
15. Meža zinātnes	1,5	5642

* Izmāņas saskaņā ar vienošanos starp 11. un 13. nozarēm atbilstoši grantu pārejai uz 13. nozari.

** Zinātniskie pētījumi scientoloģijā sākot ar 1993. g. aprīli tiks pieskaitīti 12. nozarei — filozofija, socioloģija, psiholoģija, pedagoģija.

P. S. Par centralizēto līdzekļu sadali informēsim nākamajā laikraksta numurā.

EIŽENS PĒTERSONS

[1911. G. 11. OKTOBRIS — 1993. G. 20. MARTS]

Vairāk nekā 40 gadi no Eižena Pētersona garā zinātnēji vērtīgā mūža bija saistīti ar darbu Latvijas ZA Bioloģijas institūtā, kur viņš kopš institūta dibināšanas 1951. gadā strādāja par vecāko zinātnisko līdzstrādnieku un 20 gadus vadīja Augu fizioloģijas laboratoriju, lielu vērību velot šādu pētījumu virzienu attīstīšanai, kas nodrošināja Latvijas dārzkopībai un lauksaimniecībai.

Eižens Pētersons dzimis Krimā, Simferopolē. Pēc neatkarīgas Latvijas valsts izveidošanās Pētersonu ģimene atgriezās Latvijā.

Skolas gaitas E. Pētersons sāk Durbes pamatskolā. Tuvējā Lugažu lauksaimniecības skolā viņa tēvs ir dārzkopības skolotājs. Arī E. Pētersons savu turpmāko dzīvi saista ar dārzkopību, izglītību turpinot Priekuļu lauksaimniecības skolā.

Pēc Latvijas Universitātes Lauksaimniecības fakultātes beigšanas (1934. g.) strādā par dārzkopības instruktoru Gulbenē, bet no 1938. līdz 1940. gadam Latvijas lauksaimniecības kamerā Jelgavā kā Augļu izvērtēšanas komisijas un vēlāk Dārzkopības un biškopības nodaļas vadītājs. Seko tās darba posms, strādājot par dārzkopības instruktoru Zemkopības tautas komisariātā (līdz 1941. g. pavasarim). Turpmāk E. Pētersona dzīve veltīta zinātnē. Daudzi gadi (no 1941. līdz 1949.) nostrādāti Pūres dārzkopības izmēģinājumu stacijā.

ZA Bioloģijas institūtā Eižens Pētersons turpina Pūrē iesāktos pētījumus vīnogulāju introkcijā, selekcijā, tiek izstrādāts vīnogulāju agrotehnikas komplekss. Par pētījumiem «Vīnkopība Latvijas PSR» 1950. gadā piešķirts lauksaimniecības zinātņu kandidāta grāds. E. Pētersons veic arī dekoratīvo koku un krūmu introkcijas un ar antropogēnās vides kaifigo iedarbību saistītus pētījumus un izstrādā ieteikumus, kuru ieviešana palīdz atveseļot Rīgas apstādījumus. Novērtēti sēņu un ogulāju savvaļas resursi Latvijā. 1956. gadā E. Pētersons kļūst par nesen izveidotās Augu fizioloģijas laboratorijas vadītāju. Viņa vadībā turpinās tautas selekcijas augļu koku šķirņu novērtēšana, augu ziemcietības pētījumi, izvērtēšana augu fotosintētiskās produktivitātes pētījumi. Sākot ar 1964. gadu E. Pētersons pievērsās fizioloģiski aktīvu vielu — herbicīdu, defoliantu un retardantu darbības izpētei, kā rezultātā izstrādā metodikas, kuras Latvijas Lauksaimniecības ministrija iekļauj rekomendējamo agrotehnisko pasākumu kompleksā. Šie ieteikumi palīdz iegūt augstas kvalitātes biešu un redīsu sēklas, kā arī palielināt labību sējumu izturību pret veldri.

E. Pētersons daudz darījis zinātnes atziņu popularizēšanā un ieviešanā ražošanā, rādot piemēru, kā saprotami un pārliecināti izklāstīt sarežģītas zinātniskas problēmas. Visi, kas pazina Eiženu Pētersonu, augstu vērtēja viņa cilvēciskās īpašības — labestību, precizitāti, intelīgenci.

G. ANDRUŠAITIS,

Latvijas ZA Bioloģijas institūta direktors, ZA korespondētājoceklis, Dr. biol.

O. KREICBERGS,

Augu fizioloģijas laboratorijas vadītājs, Dr. biol.

PAZIŅOJUMI

5. g. 7. maijā notiks LU habilitācijas un promocijas padomes pedagoģijā atklātā sēde (Kronvalda bulv. 4, 252. aud.).

Plkst. 13.00 zinātnisko darbu kopumu pedagoģijas zinātņu habilitētā doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. paed. ŠEFTELIS MIHELOVIČS.**

Tēma «Par dažu pedagoģisku koncepciju realizāciju mācību līdzekļu ciklā (skaitļu teorijā, algebrā un ģeometrijā)».

Recenzenti: Dr. habil. paed. R. Garleja, Dr. habil. math. R. Freivalds, Dr. habil. math. I. Straziņš.

Plkst. 15.00 zinātnisko darbu kopumu pedagoģijas zinātņu habilitētā doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. paed. LEONARDS ŽUKOVS.**

Tēma «Tautskolotāju izglītības attīstība Latvijā līdz 1940. gadam».

Recenzenti: Dr. habil. paed. J. Anspaks, Dr. habil. paed. L. Keirāns, Dr. habil. hist. I. Ronis.

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties LU bibliotēkā.

* * *

7. maijā plkst. 15.30 notiks LZA Latvijas Vēstures institūta Habilitācijas un promociju padomes atklātā sēde, kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā vēstures zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. hist. TĀLIVALDIS VILCIŅŠ**

par tēmu «Vēstures-sociāloģiskie pētījumi (1963.—1993. g.) par Latvijas jaunaifni un zinātni».

Recenzenti: LZA īst. loc. J. Straziņš, Dr. habil. philos. M. Kūle, Dr. habil. hist. V. Bērziņš.

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties LVI Informācijas un bibliogrāfijas nodaļā (1213. istabā).

* * *

11. maijā Latvijas Universitātes Ekonomikas zinātņu habilitācijas un promocijas padomes sēdē Rīgā, Aspāzijas bulvārī 5, 302. telpā notiks doktora disertāciju aizstāvēšana ekonomikas nozarē:
Plkst. 11.00

LIGITA EZERA
(Latvijas Universitāte)

«Latvijas nepilnās ģimenes sociālekonomiskās problēmas» (apakšnozare — demogrāfija).

Recenzenti: Dr. hab. oec. N. Baranovskis (a/s «Latvijas birža»), Dr. oec. Z. Goša (Latvijas Universitāte), Dr. soc. I. Zariņa (Latvijas ZA Ekonomikas institūts).

Plkst. 14.00

ARŅONS POCIUS

(Lietuvas Darba un sociālo pētījumu institūts)
«Dzīvības kompleksā statistiskā analīze» (apakšnozare — statistika).

Recenzenti: Dr. hab. oec. O. Krastiņš (Latvijas Statistiskās institūts), Dr. oec. J. Krūmiņš (Latvijas Universitāte), ekon. zin. kand. V. Stankuniene (Lietuvas ZA filozofijas, socioloģijas un tiesību institūts).

Ar disertācijām var iepazīties LU bibliotēkā. Tālr. uziņām: 226303, 226520.

12. maijā plkst. 13.00 LZA Kodolpētniecības centrā Salaspilī, Miera ielā 31 notiks Kodolpētniecības centra promociju padomes atklātā sēde, kurā disertāciju doktora grāda iegūšanai fizikā aizstāvēs **JĀNIS RUŽA.**

Tēma: «Kodolu īpašību izpēte stipri ierobežotās dinamikas modeļa ietvaros».

Recenzenti: Dr. habil. fiz. I. Bērsons, Dr. fiz. B. Zapolis, Dr. fiz. R. Kaļinauskas, Dr. fiz. V. Bondarenko.

Ar disertāciju var iepazīties LZA Fizikas institūta bibliotēkā Salaspilī, Miera ielā 32.

* * *

18. maijā plkst. 14.00 Rīgā, Aizkraukles ielā 21, LZA Fizikālās enerģētikas institūta zālē, notiks FEI Habilitācijas un promocijas padomes (inženierzinātnēs, aparatūres un elektrotehnikas apakšnozarēs) atklātā sēde, kurā:

1) zinātnisko darbu kopumu habilitētā inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. inž. LAIMONIS RUTMANIS**

par tēmu: «Tiešās frekvences pārveidošanas alternatīvs risinājums».

Recenzenti: Dr. habil. inž. Z. Krišāns, Dr. habil. inž. V. Uzars, Dr. habil. inž. I. Raņķis.

2) zinātnisko darbu kopumu habilitētā aparatūres zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. inž. KĀRLIS KRĒSLIŅŠ**

par tēmu: «Radioelektronisko sistēmu antenu integrācijas teorētiskās un praktiskās iespējas perspektīvos lietojumos».

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties FEI bibliotēkā.

* * *

18. maijā plkst. 15.00 LZA Prezidija sēžu zālē (Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. stāvā) notiks Neorganiskās ķīmijas institūta Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā ķīmijas zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs **Dr. ķīm. AIVARS STORIS**

par tēmu «8-merkaptohinolīna alkilatvasinājumi un to iekšēji kompleksie savienojumi».

Recenzenti: Dr. habil. ķīm. J. Svarce, Dr. habil. ķīm. J. Drēģeris, Dr. habil. ķīm. E. Jānsone.

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties NĶI bibliotēkā.

* * *

19. maijā plkst. 15.00 Rīgas Tehniskās universitātes 433. auditorijā Kalķu ielā 1a notiks RTU aparātu būves tehnoloģijas un metroloģijas specialitātes promocijas padomes atklātā sēde, kurā izskatīs **ALDA BALOŽA**

disertāciju «Mehānisko spriegumu emisijas kontrole silīcija virsmas slāņos», kas iesniegta inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai, un **ANDREJA JONĀNA**

darbu kopumu «Vibroapveltu virsmu kontaktfāšanās likumsakarību pētīšana», kas iesniegts inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai.

Ar disertāciju un darbu kopumu var iepazīties RTU bibliotēkā, Rīgā, Kalķu ielā 1a.

Redaktore Zaiga Kipere.

«Zinātnes Vēstnesis».

Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.

«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.

Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Bekers, akadēmiķis

Juris Ekmanis, LZA Goda loceklis Jānis Graudonis,

doc. Elmārs Bekers, Oskars Martinsons.

Redakcijas adrese: Rīgā, Turgeņeva ielā 19.

Tālrūnis 212706.

Indekss 77165.

Iespiests a/s «Preses nams» tipogrāfijā,

Rīgā, Balasta dambī 3.

Augstspiede. 1 uzsk. iespedloksne.

Mēfens 1200 eks.

Pasūtījums nr. 701.